

סנהדרין נו-ב

עניין: שבע מצוות בני נח

בן יהודה

דף נ"ו. ח"ל שבע מצוות נלעוו בני נח. כ"ל בס"ד הטעם למספר שבע כדי שכל יום יהיו יכולים לדור ולהתקיים בעוה"ז שהיא שבעה חלקים כנודע, אי נמי כנגד שבעה מלכים שנשכרו, אי נמי כדי לשמרם משבעה כוחות טומאה של יוה"ר שהם כנגד ו' שמות ש"ס לו שלא יאבדו שבעה טומאות שלו שהיו כדור המבול ודור הפלגה, אך קשה למה קורא את שבע מצוות על שם נח, והלא אברה"ר נלעווה בסם והיה ראוי לקרותם על שם אדם, ונ"ל דאברה"ר נלעווה בשבעה מצוות שהיו אישור אכילת בשר, ואכילת עץ הדעת, וכמ"ס התוספות ואח"כ הותר הכשר לנח ובניו, והם לא היה להם מצוות על שבעה מצוות:

ערבי נחל בראשית

ויצו בו' מכל עץ הגן אכל אכל תאכל בו'. מפסוק זה דרשו רז"ל בסנהדרין שבע מצוות בני נח ע"ש בדף נ"ו. והנה ענין מה שנצטוו בני נח רק על ז' מצוות לבד וישראל נצטוו אח"כ על תרי"ג מצוות חקר בו הרב בעל העיקרים [במאמר א' פ' כ"ה ושאר מקומות] ע"פ החקירה למה ישתנו בני אדם קצתן מקצתן בעסק היישרת התורה ע"ש.

ואמנם הענין הוא כי כל המצוות יש להם שייכות אל נשמות ישראל והמצוות הם הם הצינורות אשר באמצעות קיומם נשפע שפע החיות אל נשמות ישראל ממקור החיים, ולזה נצטוו ישראל תרי"ג מצוות שהם נגד רמ"ח איברים ושס"ה גידים הרוחנים שבכל נשמה וכל מצוה מתיחסת לאבר א' ונותן חיות לאותו אבר, ואמנם זה לא יתכן אלא בעת שנפרד הטוב מהרע דהיינו אדם דקדושה שהוא כללות נשמות ישראל מאדם דס"א שהוא כללות נשמות העובדי כוכבים אז נצטוו ישראל על תרי"ג מצוות כדי להמשיך שפע חיותן על ידיהם וכאמור. וזה היה בצאת ישראל ממצרים גוי מקרב גוי שנתפרדו יצוצות הקדושה מהס"א.

מהר"ל תפארת ישראל פט"ז

ואחרי כ"ו אי אפשר לומר שיהיה העולם רק במקרה קרה, וכבר הרחיקו בעצמם לומר שיהיה סדור העולם במקרה קרה, לכן לפי דבריהם בעצמם אי אפשר לומר רק שמיד שברא השם יתברך את האדם, וכיום ברא אלהים את האדם, סדר את מעשיו. וכמו שדרשו ז"ל (סנהדרין נו.) על הכתוב (נרש"ט ג, טו) "ויצו ה' אלהים על האדם", שמיד נצטווה האדם בשבע מצוות בני נח¹¹, וכמו שיתבאר עוד¹². ודבר זה מחייב השכל¹³, כדי שיהיה סדר העולם הזה לא במקרה קרה.

פרי צדיק בלק ט'

נפקודין דעשה ולשמה בפקודין דלית וולת זה לא מלינו שנלמיה חיות מלוה. ואף ז' מצוות בני נח לא מלינו בתורה בפירוש רק ברמז כמו שדרש (סנהדרין נ"ו:). וגם בקודם הקלוקל שלא ה' יוה"ר לא ה' מקום לכל ה' מצוות שלא ה' ע"ז וגול שה' הכל שלו וה' מצוות ה' רק אחד הקלוקל אבל מקודם ה' לו רק מצוה אחת באכילה שה' בקדושה. והוא דמצינן ויפת באפיו נשמת

בית הלוי דרוש יז

והענין נבאר על דרך הדרוש דהנה ישראל אמרו במתן תורה כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע וקיבלו על עצמם לקיים התורה וכל מצותי' גם קודם שידעו כל פרטי התורה והמצוות מה הם עד שהאפיקורסים והצדוקים הקשו עליהם ע"ז כדאיתא במס' שבת (דף פ"ח.) דא"ל ההוא צדוקי לרבא עמא פזיזא דקדמיתו פומיכו לאודניכו ברישא איבעי לכו למשמע אי מציתו קבליתו ואי לא קבליתו והנה יש להבין דידוע דעת הרמב"ם [פ"ה מהל' מכירה] דהמחייב עצמו בדבר שאינו קצוב אין החיוב חל עליו כלל ואם יקבל אדם על עצמו בקנין גמור אגב סודר לעשות כפי אשר יאמר פלוני לא יחול עליו חוב כלל כיון דבעת קבלתו לא ידע מה שיאמר פלוני והוי דבר שאינו קצוב וא"כ ישראל שקיבלו על עצמם קודם שידעו הפרטים לכאורה האין יחול עליהם החוב וכבר ראיתי קושי' זו כתובה על ספר ושכחתי מקומו והנראה דקושי' מעיקרא אינה דהרי ודאי דאע"ג דס"ל להרמב"ם דאם מקבל על עצמו להתחייב בכל מה שיאמר לו חבירו דלא חל החיוב עליו מ"מ הרי גם הוא מודה דיכול אדם למכור עצמו לעבד והרי ג"כ מחויב לעשות לרבו כל מה שיצווהו והחילוק בזה פשוט דהמקבל על עצמו בחיוב לעשות מה שיאמר הרי עיקר הקבלה על עצמו הוא החיוב דהרי גופו לא הקנה לחבירו ונמצא דהחיוב הוא דבר שאינו קצוב אבל המוכר עצמו לעבד אינו מקבל על עצמו חיוב רק מקנה גופו לרבו וזה יכול להקנות וכיון דנעשה הגוף של רבו הרי ממילא מחויב לעשות כל מה שיצווהו רבו כיון דגופו של רבו וזה פשוט וברור וזה ה' כוונת ישראל באמרם נעשה ונשמע. והנה בני נח מחוייבים בשבע מצוות וישראל קבלו תרי"ג מצוות ומלבד זה ההבדל ביניהם דגם בהני שבע מצוות של בני נח אינם דומים בהם לישראל דאצל בן נח המצוות שלהם הם בגדר חיוב עליהם ולא דגופם קנוי להמצוות רק הם מחוייבים לקיימם אבל בישראל אמר הכתוב במתן תורה והייתם לי סגולה מכל העמים ואיתא במכילתא על פסוק זה שתהיו קנויים לי ועוסקים בתורה כוונת הפסוק שאמר להם שיהי' גופם ועצמותם קנוי לעבודתו יתברך ולקיום המצוות והתורה וזהו שאמר והייתם לי סגולה מכל העמים דבזה יהיו הם שונים מכל העמים שהם יהיו קנויים לו. וכשאמר ישראל נעשה ונשמע הקנו גופם לעבודתו יתברך וכאמור הכתוב ישראל עבדי אתה. ומש"ה מהני שפיר אף על גב דבעת הקבלה לא ידעו כל הפרטים: